

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL

Sabiedriskā labuma biedrība

Delna
SABIEDRĪBA PAR ATKLĀTĪBU

Reģ. nr.: 40008037054

A.Čaka iela 49 – 4

Rīga, LV 1011

T. +371 67285585

F. +371 67285584

E-mail: ti@delna.lv

www.delna.lv

Ingūnai Sudrabai

Valsts kontrolierei

Skanstes iela 13 k-5,

Rīga, LV 1013

Fakss: 67017673

Informācijai:

Normundam Vilnītim

KNAB priekšniekam

Alberta iela 13,

Rīga, LV-1010

Fakss: 67331150

Rīgā, 2009.gada 15.oktobrī

Nr. 4.4./227

Par Rīgas domes ieceri veidot nodibinājumu "Rīgas tūrisma attīstības birojs"

"Sabiedrība par atklātību - Delna" (turpmāk - Delna) lūdz izvērtēt Rīgas domes (turpmāk - RD) ieceri sadarbībā ar *Air Baltic corporation* un Latvijas tūrisma organizācijām veidot nodibinājumu "Rīgas tūrisma attīstības birojs" (turpmāk - Nodibinājums), kurā Rīgas pašvaldībai piederēs 70 balsis un kur Rīgas pašvaldība šogad iegulda 978 455 LVL, savukārt nākamgad iecerējusi tērēt 5 000 000 LVL, lai popularizētu Rīgu. Delna lūdz izvērtēt pašvaldības rīcības ar finanšu līdzekļiem lietderību un atbilstību normatīvajiem aktiem un labas pārvaldības principiem.

Pirmkārt, ar veiktajiem grozījumiem 2009.gada Rīgas pašvaldības budžetā Rīgas tēla popularizēšanai un atpazīstamības veicināšanai tika piešķirts nepilns miljons LVL. Vienlaikus ar šiem grozījumiem tika dubultots pašvaldības budžeta deficīts uz 47 024 361 LVL. No publiskiem RD amatpersonu komentāriem noprotams, ka nākamgad šai iecerei RD plāno piešķirt 5 milj. LVL. Lūdzam izvērtēt Rīgas domes amatpersonu rīcības lietderību.

Otrkārt, Delna lūdz izvērtēt plānotā nodibinājuma "Rīgas tūrisma attīstības biroja" izveides procesu un šāda nodibinājuma izveides atbilstību normatīvajiem aktiem un labas pārvaldības principiem. Kā noprotams no publiskiem Rīgas domes amatpersonu izteikumiem, pašvaldība Rīgas tēla veidošanai un popularizēšanai piešķirto līdzekļu izlietošanas plānošanai nerīkos publiska iepirkuma konkursu, bet veidos **nodibinājumu**. To apstiprina RD izpilddirektors atbildes vēstulē Delnai (Nr.1.24.1/RD-09-6223nd, vēstule pielikumā), kā arī 14.oktobra RD Finanšu un administrācijas lietu komitejā apstiprinātais lēmumprojekts "Par nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibināšanu". Šī nodibinājuma darbību regulēs Biedrību un nodibinājumu likums.

Vēlamies norādīt, ka Biedrību un nodibinājuma likuma 1.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka šī likuma mērķis ir veicināt biedrību un nodibinājumu darbību un to ilgtermiņa attīstību, kā arī sekmēt demokrātiskas un pilsoniskas sabiedrības nostiprināšanu un šā likuma 2.panta pirmā daļa paredz, ka nodibinājums ir mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteiktā mērķa sasniegšanai, kam nav peļņas gūšanas rakstura. Taču nodibinājuma "Rīgas tūrisma attīstības birojs" statūti nosaka, ka "**nodibinājuma mērķis ir tūrisma attīstīšana Rīgā un Rīgas tūrisma iespēju popularizēšana saskaņā ar Nodibinājumam noteiktajiem uzdevumiem**". (Statūtu projekta 1.2. pants). Savukārt Statūtu 1.3. pants nosaka: "**Mērķa īstenošanai Nodibinājums veic šādus uzdevumus:**

1.3.1. veic mārketinga un pārdošanas aktivitātes dažādām

mērķauditorijām, lai palielinātu tūristu skaitu, viņu uzturēšanās ilgumu, izdevumu apjomu un apmierinātību ar uzturēšanos Rīgā;
1.3.2. veic starptautisku sadarbību Rīgas tēla popularizēšanai, kā tūrisma galamērķim;
1.3.3. izveido vienotu Rīgas tūrisma informācijas sistēmu;
1.3.4. veic publiskā un privātā sektora sadarbības optimizāciju;
1.3.5. izveido daudzveidīgu un konkurētspējīgu Rīgas tūrisma produktu, atbilstošu tūristu vajadzībām sadarbībā ar privāto sektoru.
1.3.6. veic citus uzdevumus, kas ir nepieciešami Nodibinājuma mērķa sasniegšanai.”

Līdz ar to Nodibinājuma pamatdarbība saistīta ar komercsektoram raksturīgām aktivitātēm, tādējādi ir izvērtējams Nodibinājuma dibināšanas tiesiskums statūtos minēto uzdevumu izpildei.

Tāpat, saskaņā ar Biedrību un nodibinājuma likuma 3.pantu nodibinājums iegūst juridiskās personas statusu ar brīdi, kad tie ierakstīti biedrību un nodibinājumu reģistrā. Līdz ar to Rīgas dome zaudē pilnvērtīgas un efektīvas kontroles iespējas pār nodibinājumu, tai skaitā finanšu izlietojumu un izvirzīto rezultātu sasniegšanu, kā arī Nodibinājuma likvidācijas gadījumā zaudē ieguldītos līdzekļus.

Vēlamies norādīt, ka pašvaldības pienākums ir nodrošināt uzraudzību pār piešķirtā finansējuma atbilstošu izlietojumu un izvirzīto mērķu sasniegšanu. Labas pārvaldības princips pieprasa efektīvu un reālu valsts pārvaldes kontroli pār to, kā atsevišķas institūcijas īsteno savu kompetenci un vai pārvaldes procesā maksimāli tiek ievērotas sabiedrības intereses. Lai kontrole atbilstu labas pārvaldības principam, ir nepieciešams, lai gan normatīvais regulējums, gan arī kontroli īstenojošo institūciju prakse nodrošinātu īstenojamajai kontrolei visaptverošu raksturu, pastāvīgumu (sistemātiskumu), efektivitāti un atklātību. Kā norāda E.Levits, viens no konstitucionālo tiesību ekspertiem, tiesiska valsts atšķiras no citām (totalitārām, autokrātiskām) valstis iekārtām arī ar to, ka tā principā pieļauj iespēju, ka publiskās varas nesēji var kļūdīties, ka tie apzinīgi vai neapzinīgi var rīkoties prettiesiski. Tādēļ tiesiskai valstij ir jārada aptverošus un efektīvus kontroles mehānismus, lai šādas kļūdas un prettiesiska darbības iespējas vai vismaz sekas novērstu vai samazinātu līdz minimumam. Ja šādu mehānismu nav vai tie ir neefektīvi, tad tiesiska valsts ir organizēta kļūdaini.¹

Treškārt, vēlamies norādīt, ka 14.oktobra RD Finanšu un administrācijas lietu komitejas sēdē tika skatīts šis jautājums un atbalstīts lēmumprojekts par nodibinājuma izveidošanu. Sēdes materiālos ir atrodams dokuments "Nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibinātāju lēmums", kas datēts ar 2009.gada 1.oktobri, kurā dibinātāji nolemj dibināt nodibinājumu "Rīgas Tūrisma attīstības birojs", kur Rīgas pašvaldības vārdā ir parakstījies N.Ušakovs. Minētās sēdes materiālos ir atrodami arī Nodibinājuma statūti, uz kuriem norādīts, ka tie ir apstiprināti ar dibinātāju 2009.gada 1.oktobra lēmumu. Vēlamies vērst uzmanību, ka likuma Par pašvaldībām 21.panta astotā daļa nosaka, ka tikai dome var izveidot, reorganizēt un likvidēt pašvaldības iestādes, pašvaldības kapitālsabiedrības, biedrības un nodibinājumus, apstiprināt pašvaldības iestāžu nolikumus.

Ņemot vērā to, ka pašvaldības priekšsēdētājs N.Ušakovs pašvaldības vārdā ir dibinājis Nodibinājumu "Rīgas Tūrisma attīstības Birojs", pirms dome ir lēmusi par šāda nodibinājuma izveidi, būtu izvērtējams, vai N.Ušakovs nav pārkāpis savas pilnvaras.

Iepriekšminētie publiskie pasākumi un izteikumi pastiprina aizdomas, ka pašvaldību amatpersonas iesaistās un lemj par pašvaldības līdzekļu

¹ Levits E. Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcija. Latvijas Vēstnesis, 2002, 26.oktobris, Nr.95.

izmantošanu un nodibinājuma veidošanu, pirms par to ir lemts pašvaldības domē.

Lūdzam izvērtēt pašvaldības rīcības ar finanšu līdzekļiem lietderību un atbilstību normatīvajiem aktiem un labas pārvaldības principiem.

Papildus, ievērojot minēto Rīgas domes precedentu, kā arī to, ka Biedrību un nodibinājumu likuma mērķis nebija regulēt publiskus nodibinājumus, par ko liecina likuma 12.pants, lūdzam atbalstīt ideju par likuma "Par pašvaldībām" regulējumu attiecībā uz pašvaldību nodibinājumiem, vai nu konkretizējot to veidošanas kārtību, nosacījumus, uzraudzību, vai arī, izslēdzot 21. panta pirmās daļas 8.punktu un ar to saistītās tiesību normas. Pašreizējais regulējums rada iespēju apiet Publiskā iepirkuma likumu, brīvas konkurences principus, rada augstu dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un pašvaldības līdzekļu nelietderīgas izmantošanas risku.

Pielikumā:

1)Rīgas domes atbilde "Sabiedrībai par atklātību - Delna" "Par līdzekļu izlietojumu pilsētas atpazīstamības veicināšanai". Vēstules Nr. 1.24.1/RD-09-6223nd.

2)Nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibinātāju lēmums, Rīgā, 2009.gada 1.oktobrī.

3)Nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" statūti, apstiprināti ar dibinātāju 01.10.2009.lēmumu.

4)Rīgas domes lēmumprojekts "Par nodibinājuma "Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs" dibināšanu.

5)RD priekšsēdētāja 04.03.2009. instrukcija Nr.3. Kārtība, kādā tiek realizēta Rīgas pilsētas pašvaldības līdzdalība nodibinājumos un biedrībās.

Cieņā,

Aiga Grišāne,
direktora p.i.